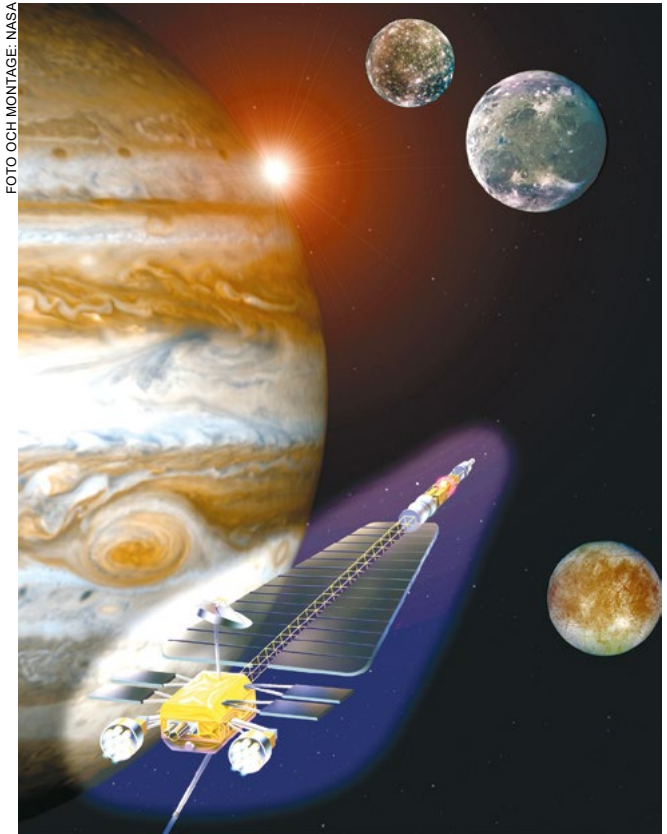

JIMO är namnet på den sond som så småningom kommer att ersätta Galileo därute vid Jupiter, bortom en miljard kilometer ut från sitt jordiska ursprung. Men den planeras inte ge sig iväg förrän 2012, det är nio år dit, och sedan tar färden dit ut ett par år till. Se vidare meddelandet från rymden på sidan 25.

Utforskandet av Jupiter och dess system av månar (som nu räknas till över 60) med rymdsonders hjälp har pågått länge. Den första sonden som var bestämd för Jupiter var Pioneer 10, som sändes upp 1972 och passerade förbi jätteplaneteten året därpå och då levererade de första bilderna på Jupiter från nära håll. Det var den sonden som bar med sig den kända plakett vars budskap är riktat till utomjordingar. Sonden fungerade fram till i år och då hade den för länge sedan passerat Plutos bana. Pioneer 10 följdes av Pioneer 11.

Men nästa stora Jupiterhändelse var de båda sönerna som kallades Voyager som sändes upp 1977 och passerade Jupiter 1979. De fortsatte sedan ut i solsystemet och kartlade även de andra jätteplaneterna. De fungerar fortfarande och förväntas kartlägga den s.k. heliopausen, dvs. dit solvinden når, omkring år 2010.

Därefter följde Galileo, som sändes upp 1989 men anlände först 1995 till Jupiter efter att ha gjort en förhållandevis komplicerad resa även genom det inre av solsystemet för att utnyttja planeternas gravitation som energikälla för den fortsatta färden mot Jupiter. Den har sedan

utforskat Jupiter och dess månar under åtta år, fram tills nyligen då den bringades att störta i Jupiteratmosfären och avsluta sin långa astronomiska gärning. ♦

En stjärna bland amatörastronomer

Margareta Westlund avliden

För ett bra tag sedan, det var nog redan på våren 2002, damp ett brev från Margareta Westlund ned på redaktionens bord. Vi hade illustrerat baksidan av nr 1, 2002 med en bild av Mars i Plejaderna tagen av amatörastronomen Elmer Andersson i Södertälje. Margareta uttryckte sin uppskattning över denna bild och skickade själv med en ny bild med kommentaren: Mars i Praesepe någon annan gång?

Redaktionen hade just då inte behov av någon sådan bild, men den skannades ändå in och las i datorns bildarkiv för framtida bruk. Originalbilden återsändes till avsändaren, enligt önskemål.

Samtidigt som intresset för Mars på senare tid varit i tilltagande, inte bara på grund av rymdsonders alltmera närgångna undersökningar utan kanske framför allt på grund av den Marsopposition som ägt rum i höst med ett svårslaget närhetsrekord, när oss meddelandet om

att fotografen bakom Mars i Praesepe hastigt har lämnat jordelivet. Detta skedde redan den 14 maj.

Margareta Westlund var en synnerligen flitig amatörastronom verksam på många områden. I början av sin bana observerade hon mirastjärnor i Svenska astronomiska sällskapets sektion för variabla stjärnor. Sedermera intresserade hon sig för solförmörkelser och deltog i ett flertal resor till där sådana företeelser ägde rum. Senast rapporterade hon om solförmörkelsen på Madagaskar 2001 i Populär Astronomis höstnummer det året. Hon var även flitig medarbetare i Svensk amatörastronomisk förening (SAAF) och dess tidskrift Astro (nu *Telescopium*).

För att hedra Margareta Westlunds minne återger vi nu bilden *Mars i Praesepe*, tagen den 18 oktober 1994 från Morga naturreservat i Uppland. Se bilden som symbolisk. Hon var en sann stjärna bland amatörastronomer! ♦

